

ΤΑ ΒΡΕΦΗ ΠΟΥ ΦΤΕΡΟΥΓΙΣΑΝ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

«Των Αγίων Νηπίων των υπό Ηρώδου αναιρεθεντων, χιλιάδων ιδ'», διαβάζουμε στο Συναξάρι της 29^{ης} Δεκεμβρίου.

Περιγράφει ο Ευαγγελιστής Ματθαίος: «Τότε Ηρώδης ιδών ότι ενεπαίχθει υπό των μάγων, εθυμώθει λίαν, και αποστείλας ανείλε πάντας τους παιδιάς τους εν Βηθλεέμ και εν πάσι τοις ορίοις αυτής από διετούς και κατωτέρω». (2, 16).

Η Ρώμη από τα μέσα του 1^{ου} αιώνα κυριαρχεί στην Ιουδαία και εξουσιάζει την περιοχή ποικιλοτρόπως. Ο Ηρώδης έχοντας συγκεντρώσει πολιτική και θρησκευτική εξουσία κυριαρχεί στην πολιτική σκηνή. Είχε μεγαλεπήβολο οικοδομικό σχεδιασμό και διατηρούσε σχέσεις με Ιουδαίους, Ρωμαίους αλλά και Έλληνες.

Όμως η βασιλεία του επισκιάσθηκε από πλήθος φρικτών εγκλημάτων και χαρακτηρίσθηκε από τις τραγικότερες της ιουδαϊκής ιστορίας. Τόσο η μανία της εξουσίας τον είχε καταβάλει ώστε δε δίστασε να δολοφονήσει ακόμη και τα ίδια τα παιδιά του.

Όσο τραγική υπήρξε η ζωή του τόσο φρικτός ήταν ο θάνατός του. Μια τέτοια ψυχικά ταραγμένη προσωπικότητα δε θεωρείται αδύνατο να έδωσε διαταγή εκτέλεσης μιας τόσο φρικτής πράξεως.

Γράφει ο Ευαγγελιστής Ματθαίος: «Ακούσας δε ο βασιλεύς Ηρώδης εταράχθη και πάσα Ιεροσόλυμα μετ' αυτού» (2,3).

Η Γέννηση του Ιησού τάραξε τον Ηρώδη ο οποίος επιχείρησε να αποφύγει μια, (φανταστική), δυνητική απειλή. Η ταραχή του είναι αδικαιολόγητη γιατί λόγω της μεγάλης ηλικίας του δεν είχε τίποτε να φοβηθεί από ένα βρέφος που γεννήθηκε σε μια ταπεινή φάτνη.

Η ταραχή όμως, συνεπήρε όλους τους Ιεροσολυμήτες καίτοι αυτοί έπρεπε να χαίρονται ιδιαίτερα απ' τη γέννηση του προφητευμένου σ' αυτούς βασιλιά, του Λυτρωτή τους.

Αλλά πως δικαιολογείται η ταραχή που έπνιξε μια τέτοια χαρά;

Ας γυρίσουμε και πάλι στη σφαγή των νηπίων. Η μαρτυρία του Ευαγγελιστή Ματθαίου παρουσιάζεται αδιαμφισβήτητα τόσο από τη δυτική τέχνη (Ρένι, Τζότο, Ρούμπενς, Πουσέν), όσο και από την Ορθόδοξη αγιογραφία (Ι. Μ. Ξηροποτάμου, Ι. Μ. Μεγ. Λαύρας, Ι. Μ. Σταυρονικήτα).

Ωστόσο ως ιστορικό γεγονός έχει συζητηθεί πολύ και ιδιαίτερα αμφισβητηθεί. Τόσο για το είδος όσο και για το μέγεθος. Ιδιαίτερη σημασία έχει η απουσία αντίδρασης από το λαό ώστε πολλοί ερμηνευτές θεωρούν αδύνατο το γεγονός και ίσως η περιγραφεί αποτελεί «συμβολικό γεγονός» με μυθολογική προέλευση.

Αν όμως συνδέσουμε τη διήγηση με τα γεγονότα της ζωής του Ιησού και τη βασιλεία του Ηρώδη τότε μάλλον ο Ευαγγελιστής περιγράφει μια αληθινή πράξη. Μαζικές καταστολές επαναστάσεων και ομαδικές δολοφονίες πολιτικών αντιπάλων αποτελούν συνηθισμένη πρακτική απολυταρχικών αρχόντων.

Η υπέρμετρη φιλοδοξία και η φιλαρχία του Ηρώδη είναι κινητήριες δυνάμεις άσκησης ψυχρής πολιτικής εξουσίας. Η εξουσία ικανοποιεί κάθε παράλογη και σκοτεινή επιθυμία. Άλλωστε η πρώτη σφαγή που διέταξε με την ανάληψη της εξουσίας ήταν των οικογενειών των αντιπάλων του. Έπειτα των παιδιών του. Τι λοιπόν θα τον εμπόδιζε από αυτή τη σφαγή;

Στα μάτια του λαού ο Ηρώδης έμοιαζε με θηρίο της Αποκάλυψης. Ανάμεσα στις εξουθενωμένες μάζες κυκλοφορούσαν έντονες εσχατολογικές δοξασίες και μεσσιανικές προσδοκίες. Τα γεγονότα καθιστούσαν έντονη την προσδοκία του Λυτρωτή Μεσσία. Ενός νέου «*άρχοντα ειρήνης*» που θα λύτρωνε το λαό από τη βία και το έγκλημα.

Όλα τα γεγονότα: η παρουσία του άστρου ως «σημείο» έλευσης ενός νέου βασιλιά, η βεβαίωση των Μάγων και η ερμηνεία των ραβίνων τάραξαν τον Ηρώδη και τον οδήγησαν να προφυλαχθεί από τον φαινομενικό κίνδυνο.

Έτσι η χαρά του Ισραήλ επισκιάσθηκε από την πράξη του Ηρώδη.

Ο Συναξαριστής αναφέρει τον αριθμό «*χιλιάδων ιδ'*», που μοιάζει να είναι υπερβολικός. Ένα τέτοιο γεγονός δε θα είχε περάσει απαρατήρητο από τους ιστορικούς της εποχής.

Η περιοχή της Βηθλεέμ εκείνη την εποχή δε φαίνεται να είχε πάνω από χίλιους κατοίκους. Οπότε τα βρέφη δεν πρέπει να ήταν πάνω από σαράντα. Αριθμός ικανός να εξασφαλίσει τον Ηρώδη από τον κίνδυνο μιας υποθετικής απειλής αλλά και να τον προφυλάξει από την ρωμαϊκή παρέμβαση. Όμως και τα ευαγγελικά κείμενα δεν καταγράφουν ακριβή αριθμό βρεφών, μόνο την πράξη της σφαγής.

Ποιο λοιπόν είναι το θεολογικό νόημα της σφαγής των νηπίων;

Στη συλλογική μνήμη του Ισραήλ είναι καταγεγραμμένη μια άλλη σφαγή. Στο βιβλίο της Εξόδου (1, 16) ο Φαραώ, αλλόθρησκος άρχοντας, εξοντώνει τα παιδιά των Εβραίων. Αυτή αποτελεί μια θεολογική προτύπωση της σφαγής των νηπίων από το μισητό και επίσης αλλόθρησκο Ηρώδη.

Ο Φαραώ όπως και ο Ηρώδης ενσαρκώνουν τις δυνάμεις εκείνες οι οποίες καταδυναστεύουν το λαό του Θεού και εμποδίζουν την εδραίωση της βασιλείας του στη Γη.

Ο Ηρώδης μανιωδώς καταδιώκει τον μικρό Ιησού. Όμως ο ισχυρός βασιλιάς είναι στο βάθος ανίσχυρος γιατί τελικός νικητής θα αποδειχθεί το σπαργανωμένο βρέφος.

Μετά τη σφαγή ακολουθεί η φυγή στην Αίγυπτο, γεγονός με εσχατολογική προέκταση. Η φυγή συμβολίζει την κάθοδο του Χριστού στον Άδη. Στον αιγυπτιακό Άδη ο Χριστός ως νέος Μωυσής θα συναντήσει το Λαό Του και θα τον λυτρώσει από την αμαρτία. Έτσι η περιγραφή αποκτά σωτηριολογικό περιεχόμενο και προετοιμάζει τον Ισραήλ για την έλευση του Μεσσία και τη συντριβή του κακού.

Σχετικά με τον αριθμό 14.000, αυτός δεν είναι υπερβολή ή λάθος. Περιέχεται στην Ιερή Παράδοση της Εκκλησίας και προέρχεται από την επίδραση της «ιουδαϊκής αποκαλυπτικής αριθμολογίας». Είναι δε πολλαπλάσιο του ιερού εβραϊκού αριθμού επτά (7).

Κάτι σχετικό παρατηρούμε και στην Αποκάλυψη. Εκεί παρουσιάζεται ο αριθμός 144.000 που είναι πολλαπλάσιο του αριθμού δώδεκα (12). Κι αυτός δεν είναι αληθινός αριθμός αλλά «θεολογικός συμβολισμός της καθολικότητας της Εκκλησίας».

Η αναφορά του Ευαγγελιστή δε μπορεί παρά να φέρνει στη μνήμη μας εικόνες από μοντέρνους Ηρώδες καθώς η μνήμη μας είναι γεμάτη από τα σύγχρονα «σφαγμένα νήπια» της Συρίας. Κι αυτό γιατί όσοι προσκολλούνται στην εξουσία συντάσσονται με τους εκάστοτε Φαραώ.

Αντίθετα όσοι θυσιάζονται για την πίστη τους ή φονεύονται άδικα εντάσσονται στην οικογένεια του Χριστού. Γιατί εκτός από το Ιερό Βάπτισμα υπάρχει και το μαρτυρικό βάπτισμα του αίματος.

Ο Ιησούς και οι «δικοί» Του δε βαδίζουν (βαδίζουμε) μια πορεία ρομαντική και ειδυλλιακή αλλά βιώνουν σ' έναν κόσμο γεμάτο αληθινή βία, σκλαβιά, καταπίεση και διώξεις. Ηρώδες ελέγχουν τις τύχες των λαών αυξάνοντας το κακό και την αδικία.

Αλλά όπως το βρέφος, το «εσφαγμένο Αρνίο» μαρτυρεί τη νίκη πάνω στο θάνατο ομοίως και τα σφαγμένα νήπια μαρτυρούν ότι η Αλήθεια τα δέχθηκε κοντά της.

Ας ψάλλουμε κι εμείς λοιπόν μαζί με το γέροντα Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη:

«Ως θύματα δεκτά, ως νεόδρεπτα ρόδα, και θεία απαρχή και νεόθυτοι άρνες, Χριστώ τω ώσπερ νήπιον γεννηθέντι προσήχθητε, αγνά Νήπια, την του Ηρώδου κακίαν στηλιτεύοντα, και δυσσωπούντα απαύστως υπέρ των ψυχών ημών».

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Κίτσιος
Εφημέριος Αγίου Χαραλάμπους
Περάματος